

PROLOGI › 7

INDUSJOEN SUISTO V. 6676 EKR
POHJOIS-AMERIKAN ITÄRANNIKKO V. 2066 JKR

YKSI

NAINEN MERELTÄ › 17

KAKSI

SÄRKYNYTTÄ KIVEÄ › 89

KOLME

VEDENPAISUMUKSEN JÄLKEEN › 157

NELJÄ

SÄRKYNYTTÄ JÄÄTÄ › 219

VIISI

OANNES › 283

KUUSI

SÄRKYNEITÄ UNELMIA › 337

EPILOGI › 397

POHJOIS-AMERIKAN ITÄRANNIKKO V. 6676 JKR

MUUTAMA JÄLKIHUOMAUTUS

406

PROLOGI

INDUSJOEN SUISTO VUONNA 6676 EKR.

Kun ensimmäinen ruokolaiva ehti Suuren läntisen joen luo, oli jo ilta ja aurinko alkoi vajota taivaanrannan taa. Navakka tuuli synnytti kaislikkoon ympäristöönsä vaaleampia, toisiaan takaa ajavia laineita.

Ääretön paljous vesilintuja nousi siivilleen kaislikoiden keskeltä. Oli kuin koko vihreä kaislameri olisi alkanut savuta. Rannattoman kaislikon ylle kohosi musta vaippa joka hetkeä myöhemmin repesi kymmeniksi irrallisiksi, nopeasti yhä korkeammiksi kasvaviksi pyörteiksi. Pyörteet nousivat kohti taivasta ja hajosivat sitten edelleen luke mattomiksi tiheiksi, pallomaisiksi lintuparviksi.

Linnut suuntasivat kulkunsa hetkeäkään epäroimättä suoraan kohti ulappaa. Kun niiden parvet levittäytyivät heidän ylleen, ne kutoivat koko hämärtyvän taivaan täyteen mustia kuvioita, kuin se olisi ollut tiheäsyistä tummaa kangasta.

Osa parvista lensi matalalla suoraan heidän ylitseen ja maailma täyttyi siipien suhinasta ja pitkäpyrstöisten sorsien kolmitavuisesta laulusta. Kun linnut tulivat kohdalle, niin että he saattoivat katsoa niitä suoraan alhaalta päin, he näkivät miten järjestäytyneitä parvet olivat. Kukin niistä koostui sadoista sisäkkäisistä ja perättäisistä auroista.

Merelle lentäviä lintuja tuntui riittävän loputtomasti. Vaikka ruokolaivan mastoon nojaava mies tiesi, että kaislameri jatkui kertomusten mukaan syvälle sisämaahan, hän ei olisi uskonut, että koko maailmassa voisi olla niin paljon vesilintuja.

Yksinkertaiseen puuvillamekkoon pukeutunut nainen piteli kiinni maston sivuköydestä ja katseli kaihoisasti merelle päin.

– En muistanut, että tuolla on saaria, nainen sanoi.

– Mistä tiedät, että siellä on maata? kysyi mies.

Nainen katsoi häntä huvittuneena.

– Miksi linnut lentäisivät merelle yöksi, ellei siellä olisi saaria?

– Ehkä ne nukkuvat vedessä.

Nainen pudisti päätään.

– Niiden olisi turvallisempaa jäädä ruovikkoon. Meressä on liikaa petoja, jotka syövät öisin. Pinnalla nukkova lintu on helppo saalis.

Miehen katse käväisi isossa puuvillapurjeessa ja mastossa, josta lähti köysiä laivan korkeaan keulaan, laiduille ja lähes keulan korkeudelle kohoavaan perään. Hyväksyvä ilme käväisi miehen kasvoilla, sillä se oli hyvä ruokolaiva ja he olivat rakentaneet sen suurella rakkaudella, kaiken taitonsa peliin pistäen.

Tuuli yltyi hieman, purje alkoi lepattaa ja paukkua, mutta ääni vaimeni kun miehet kiristivät kankaan. Aluksen vauhti kasvoi, se nousi aalloille ketterästi ja vaivattomasti, keinahtaen kevyesti aina kun se laskeutui korkealta harjanteelta aaltojen väliseen laaksoon. Köydet narahtelivat laivan liikkeiden mukana. He näkivät, että muutaman kilometrin päässä aaltojen välistä kohosi korkeita, pylväsmäisiä suihkuja. Kuin suuria, höyrystä muodostuneita puita, jotka kuitenkin olivat näkyvissä vain vähän aikaa ennen kuin haihtuivat ilmaan. Mies ei osannut sanoa, millainen merihirviö oli syytänyt höyrypatsaat kidastaan. Hän kuitenkin muisti naisen kertoneen, että tuollaiset hyvin korkealle pylvään tavoin kohoavat kapeat suihkut olivat aina suurien turkoosinsinisten jättiläisten puhaltamia. Jättiläiset olivat kyllä naisen mukaan oikeasti joko ruskeita tai harmaita ja mustien pilkkujen täplittämiä, mutta kuulsivat veden läpi turkoosinsinisinä aina kun aurinko paistoi kirkkaasti.

Mies kääntyi kadithan puoleen. Hänen katseensa laskeutui naisen sormiin ja hän tunsu jälleen syllisyyden katkeran ja kipeän piston sydämessään.

Tämä vaivaa minua niin kauan kuin elän, mies ajatteli. Vaikka nainen olisi jo antanut hänelle anteeksi – tai voisi ehkä jonakin päivänä tehdä niin – hän ei koskaan voisi antaa anteeksi itselleen sitä, mitä he olivat naiselle tehneet. Sitä, mitä kaikkea he olivat häneltä vieneet.

Eihän hän voisi koskaan kunnolla edes tietää tai ymmärtää, mitä kaikkea sellaista naisen elämään oli joskus kuulunut, mitä tämä ei heidän takiaan voisi enää koskaan saada.

Mies muisti jälleen sen loputtoman pitkän päivän, jonka aikana nainen oli pidellyt hänen päätään pinnalla ja estänyt häntä kiskaisemasta vettä henkeensä ja hukkumasta. Hän muisti myös, aivan liian hyvin, mitä kaditha oli hänelle vain paria kuunkiertoa aiemmin sanonut.

– *Sinä ajattelet vieläkin, että minä olen vain jonkinlainen eläin.*

Mies tunsi punastuvansa häpeästä, kun hän ajatteli naisen sanoja. Ne viilsivät syvältä ja sattuivat kipeästi.

Miten sokea ihminen voikaan olla, ajatteli mies. Mutta sitä ymmärtää jotakin vasta kun ymmärtää jotakin.

– Sinä olet kohta kotona, hän sanoi naiselle siirtäkseen ajatuksensa iloisemmille vesille.

Nainen nyökkäsi, mutta hänen ilmeensä oli niin vaikeasti tulkittava, ettei mies edes yrittänyt ymmärtää mitä hänen mielessään sillä hetkellä liikkui.

Sillä vaikka mies oli elänyt koko ikänsä meren rannalla, itse meri oli silti aina ihmiselle vieras elementti. Suuri tuntematon. Yhtä arvoituksellinen kuin tähtitaivas, joka alkoi syttyä heidän ylleen kun aurin gon viimeinenkin kajo katosi taivaanrannan toiselle puolen.

POHJOIS-AMERIKAN ITÄRANNIKKO VUONNA 2046 JKR.

Jäävuori oli aluksi vain tuskin havaittava väre sumussa. Jäänmurtajan komentosillalta näkyi pitkän aikaa pelkkää haihtuvina pyörteinä kieppuvaa harmaata sumua, mutta sitten Susan Cheng oli erottavinaan myös jotakin hiukan vaaleampaa sumun tasaisen harmaan seassa. Hän siristi silmiään ja koetti tarkentaa katsettaan. Sumu kuitenkin tiheni jälleen, ja oli mahdoton sanoa, oliko hän nähnyt oikein. Sitten vaalea läiskä syytyi jälleen harmaan keskelle. Nyt se näkyi selvemmin ja värisi sumun läpi kuin revontulen soihtu.

– Iso jäävuori, sanoi Susan Cheng. – Suoraan edessä.

– Oletko varma? kysyi Lars Thompson.

– Kyllä, sanoi Susan lujasti. – Tai en minä ensin ollut, mutta sitten näin sen uudestaan. Mikä tarkoittaa, että se voi olla jo aika lähellä.

Vielä puoli vuotta sitten meillä olisi ollut tutkat tällaista varten, ajatteli Susan Cheng. Emme olisi olleet pelkkien tähystäjien varassa, niin kuin antiikin ja keskiajan merenkulkijat. Mutta Polar Princessin tutka oli päättänyt mennä lakkoon, eikä yksikään miehistön jäsenistä ollut vielä onnistunut korjaamaan sitä. He olivat tunnistaneeet rikkinäisen elementin, mutta sitä varten ei ollut varaosia eikä kukaan ollut vielä keksinyt, miten ongelman voisi kiertää. Nykyaikainen elektroniikka oli lähes käsittämättömän hienoa ja taidokasta. Suorastaan jumalallista, jumalille sopivaa teknologiaa. Mutta se oli myös kovin herkkää ja haavoittuvaista ja sitä oli yleensä mahdoton korjata ilman

suunnattoman monimutkaisen tuotantoverkon valmistamia, täsmälleen oikeanlaisia varaosia. Muutaman mikrometrin heitto ja varaosa oli kelvoton.

– Sinuna minä kyllä uskoisin Susania, sanoi Horst Brandauerin ääni heidän takanaan.

Thompson alkoi kääntää Polar Princessin suuntaa.

– Kannattaisi varmaan varoa, ettemme tee titaniceja, huomautti Susan.

– Meillä on paremmat jäävahvistukset, vakuutti Thompson. – Ja vähemmän vauhtia.

Thompson vähensi kierroksia ja antoi sitten potkurin käydä vähän aikaa toiseen suuntaan, niin että alus lähes pysähtyi.

Jos kulutamme löpöä tällä vauhdilla, sitä ei enää riitä kovin pitkään, ajatteli Susan lievästi huolestuneena. He eivät olleet pystyneet tankkaamaan Polar Princessiin lisää öljyä kertaakaan sen jälkeen, kun olivat lähteneet liikkeelle Melvillenlahden vesiltä. He olivat ajaneet laivaa pelkkien Flettner-roottoreiden ja leijapurjeiden avulla aina, kun se vain oli mahdollista, mutta jäävuoria oli niin tiheässä, että heidän oli tuon tuostakin ollut pakko käynnistää laivan pääkone. Ilman kääntyviä potkureita Polar Princessiä ei olisi ollut mahdollista ohjata riittävän tarkasti.

Sumu hälveni hiukan ja nyt he kaikki näkivät suuren jäävuoren haamun suoraan Polar Princessin edessä. Thompson vaihtoi potkurin pyörimissuuntaa, peruutti laivan kilometrin päähän jäävuoresta ja alkoi sitten kiertää sitä turvallisen laajassa kaaressa. Hän ei selvästikään halunnut ottaa turhia riskejä jäävahvistuksista huolimatta.

Lisää jäävuoria lipui sumussa Polar Princessin ohi kummaltakin puolelta. Nekin ilmestyivät näkyviin hämmentävän lyhyellä varoitusaajalla ja hävisivät sitten jälleen sumun sekaan yhtä äkkiä kuin olivat tulleetkin.

Vaikka Susan Cheng oli jäätikkötutkija, hän oli viimeksi kuluneiden kuuden kuukauden aikana nähnyt enemmän jäävuoria kuin koko aikaisemman elämänsä aikana yhteensä. Monena päivänä enemmän kuin Sermeq Kujalleq ja muut Kangia-jäävuonoon laskevat jäävirrat olivat aiemmin tuottaneet kokonaisen kesän aikana. Susan ei olisi ikinä uskonut, että hän saattaisi jopa kyllästyä jäävuoriin, sillä

hän oli vuosikymmenien ajan ollut intohimoisen ja joidenkin ystäviensä mielestä jopa patologisen kiinnostunut jäästä. Jää ja sen erilaiset olomuodot ilmakehän yläpilvistä mannerjäätiköihin sekä avaruuden komeettoihin ja jääplaneettoihin olivat kiehtoneet häntä vastaansanomattomalla tavalla.

No, toki jäävuoret onnistuivat edelleen, aika ajoin, yllättämään hänet ja näyttämään hänelle jotakin sellaista, mitä hän ei vielä koskaan aikaisemmin ollut nähnyt.

Ohi lipuvat jäävuoret erottuivat edelleen vain väräjävinä, hiukan taustaansa vaaleampina läiskinä sumun seasta. Ne olivat aavemaisia, vähän kuin kummituslaivoja, kuin mastonsa menettäneitä vanhoja purjelaivoja tai ilman miehistöä ajelehtivia nykyaikaisia rahtilaivoja.

Sitten näkyvyys alkoi parantua ja meren pinnan ylle muodostui matala selkeä kerros. Mutta sumu roikkui sen yllä paksuna valkoisena vaippana, niin matalalla että jäävuorien huiput jäivät pilviverhon peittoon.

Rikkonaisiksi ja repaleisiksi hajoavien sumupyörteiden seasta tuli esiin vaaleita, peilityyniä vesialueita ja tummempia, heikosti väreileviä avoimen veden kaistaleita. Vaaleat ja tummat alueet alkoivat vaelttaa meren yli kuin leveät, suuren ja tasaisen suon yli tulvivat joet. Susan tiesi, että kyseessä oli näköharha, ja hän oli nähnyt sen lukemattomia kertoja ennenkin. Silti ilmiö jaksoi yhä tehdä häneen vaikutuksen.

Sumun – vai olisiko niitä pitänyt kutsua pilviksi – auringonvaloa himmentävän vaikutuksen keskellä jäävuorten muotojen rikkaus oli aina vielä paljon vaikuttavampi kuin silloin kun sädehtivä valo häikäisi piiloon osan kaikista yksityiskohdista sekä lukemattomista erilaisista harmaan, sinisen, vihreän ja turkoosin sävyistä. Jäävuorien pohjien ja niiden jalustojen sulavesilammikoiden jade oli sumun seassa vielä rajumpi näky kuin normaaleissa olosuhteissa. Kirkkaan turkoosin ja likaisenharmaan sumun muodostama kontrasti oli hätkähdyttävä.

Susan tunsi itsensä nälkäiseksi. Hän jätti komentosillan ja siirtyi Polar Princessin ruokalaan. Hänen katseensa osui seinällä olevaan julisteeseen. Siinä oli valokuva, joka oli selvästikin otettu josakin merkittävässä rantalomakohteessa. Ennen kuin kaikki oli romahtanut.

Leveä, loputtomiin jatkuva hiekkaranta. Rannan takana korkeiden, tornimaisten lomahotellien muuri. Kirkkaita aurinkovarjoja ja vaaleansinisiä lepotuoleja. Rantavedessä tuhansia melkein alastomia ihmisiä tiheänä laumana, lähes vieri vieressä, sulassa sovussa keskenään. Kauempana meressä lukemattomia aalloista esiin pistäviä ihmisten päitä.

Kuin suuri hyljeyhdyskunta, ajatteli Susan.

Ihmiset oli oikeastaan tarkoitettu elämään juuri noin, lojumaan rantahiekalla auringossa ja sukeltamaan matalassa vedessä, tekemättä varsinaisesti mitään.

Susan nosti kätensä silmiensä eteen, tarkasteli kämmentä ja sormia. Hän vei sormensa vierekkäin ja levitti ne hajalleen ja veti ne jälleen kiinni toisiinsa. Hän mietti jälleen, ehkä sadanttuhannennen kerran, millainen hänen kätensä olisi ollut, jos...

Susan vilkaisi jälleen seinällä olevaa kuvaa vilkkaasti kansoitettusta uimarannasta.

Jos me olisimme jatkaneet elämäämme tuolla tavalla, emme olisi varmaankaan saaneet aikaan läheskään yhtä totaalista hävitystä, ajatteli Susan. Olisimme me varmaan silloinkin vähän vahinkoa tehneet, mutta ehkä me emme olisi tuhonneet ihan kaikkea.

No, nyt se kaikki oli mennyttä. Mennyt maailma.

Susan poimi naulakosta arogeelitakkinsa, -hansikkaansa ja -piponsa ja palasi kannelle. Pilvipeite roikkui edelleen matalalla maiseman yllä kosteana ja viileänä vaippana. Mutta kun Susan katsoi suoraan ylös, hän näki pienen kaistaleen sinistä. Maisemaa peittävä sumuvaippa ei enää ollut yhtä paksu kuin aiemmin.

Hetkeä myöhemmin auringon paiste alkoi jo tunkea sumun läpi. Se loi meren pinnalle kuunsiltaa muistuttavan mutta sitä vielä paljon himmeämmän valokaaren. Oli vaikea uskoa, että kyseessä oli aurinko, hehkuva taivaankappale joka yleensä oli paljon kuuta häikäisevämpi.

Hetkeä myöhemmin sininen läiskä katosi ja he sukelsivat uuden sumuseinämän sisään.

Susanin ajatukset alkoivat jälleen kiertää päättymätöntä itsesyöttöten kehää. Miksi me aloimme jälleen käyttäytyä kuin metsäsimpanssit ja keskittyä siihen miten tärkeä itse kukin meistä oli? hän mietti. Miksi me emme taaskaan pystyneet tämän parempaan?

Susanin ajatuskulku keskeytyi, kun komentosillan ovi avautui ja Pierre Chamberlain tuli hänen luokseen. Pierre näki Susanin ilmeen ja pudisti päätään.

– Menneiden märehminen ei auta mitään, Pierre sanoi. – Emme voi muuttaa sitä, mikä on jo tapahtunut. Sinun pitää ajatella jotakin muuta.

– Tiedän, tiedän, Susan myönsi. – Mutta se on vaikeaa.

Pierre suuteli Susania suulle ja sulki hänet syliinsä. Hän puristi Susania lujasti ja silitti tämän tukkaa lohduttavasti.

Kiitos, mutta tuo ei auta kuin ihan vähän, ajatteli Susan. Mikään ei voisi lievittää hänen sisällään raakana tykyttävää kipua. Vaikka oli kulunut jo kuusi kuukautta, murhe ja katumus täyttivät hänet melkein jokaisena valveillaolon hetkenä, niin että millekään muulle ei jäänyt tilaa.

Susan alkoi rimpuilla pois Pierren syleilystä. Pierre vastusteli hetken, mutta päästi sitten Susanin irti.

– Sumu hälvenee jälleen, Susan huomautti.

Oli kuin valtavan suuri ikkuna olisi äkkiä auennut sumuun. Aurinko pisti esiin täydellä voimallaan, niin että Susan ja Pierre häikäistyivät ja heidän piti nostaa käsi silmiensä suojaksi.

Auringon suunnalla oli paljon jäävuoria – ja jotakin muuta. Satojen pitkien mutta kapeiden suorakulmioiden mustia siluetteja. He tiesivät äkkiä tarkasti, missä he olivat.

Sillä se, mitä heidän edessään oli, oli lähes puolentoista vuosisadan ajan ollut maapallon ikonisin ja parhaiten tunnettu suurkaupungin siluetti. Kuka tahansa kouluikäinen lapsi olisi tunnistanut näkymän, riippumatta siitä mistä päin maailmaa hän oli kotoisin. Nyt se oli tietysti hiukan muuttunut.

– Tervetuloa Manhattanille, Susan, toivotti Pierre Chamberlain.